

Álácarte

rovatvezető: Polgár
Emese

Tartalom

[O'Neill a Kamarában - Illik a gyászhoz](#) , [CD-ajánló: Charlie - A varázs nem múlt el](#) ,
[Könyvajánló: Nem csak a szavak...](#) , [Éjszakai járat](#) , [Blues Kert - Kerteljünk!](#) , [Az
ügynök halála - Willy nem szabadul](#) , [A nyolcvanas évek legnagyobb slágerei](#)

Könyvajánló

Nem „csak a szavak”...

...a fényképek is halhatatlanná varázsolják a halandót. A fénykép lehetőség: arra, hogy sose felejtessenek el bennünket. A fénykép lehetőség: arra, hogy a múltat felidézzük. Az emlékek könnyebben előbújnak tudatunk legrejtettebb zugaiból egy-egy fotó láttán vagy egy-egy vers olvastán, hallatán. Baka István Csak a szavak című versének alábbi négy sora – akarva-akaratlan – emlékezésre szólít fel: „jó volna lenni még talán de / mit is tegyek ha nem lehet / a szótáradba írnék be s néha / lapozz föl engem és leszek”. A szekszárdi-szegedi költő idén ünnepelte volna 50. születésnapját. Sztyepan Pehotnij azonban megírta testamentumát, és 1995. szeptember 20-án távozott az élők közül. Fájdalmasan, fiatalon. „A tükör széttört, és széttört a látvány” (A tükör széttört). De műveiben, a fényképeken és emlékezetünkben él tovább.

Móser Zoltán – a szintén szekszárdi születésű és szülőföldjéhez ragaszkodó – fotóművész összeállítása valóságos regény. Baka István életregénye. Azé a költőé, aki az angyalokban hitt. Tizenkét szöveg és valamivel több kép. A képek a szavak szoros szövedéke egyaránt vall a fotóművészről és a költőről. Móser Zoltán saját felvételei mellett a Baka-család albumából, szekszárdi képeslapokból, Horváth Dezső és Bakó Jenő fényképeiből is válogatott a vers- és prózarészletek illusztrálására.

Különösen érdekes Móser Szicíliában készített fotója, amely a Hány János búcsúpohara című vershez társul. A nappal szemben készített, ezért homályos, élettelen kép jelentését, üzenetét a fotós az említett Baka-vers egyik sorát olvasva – „Mint aranytallér elgurul a Nap” – értette meg: „a labda nappá változott, a gyerekek immáron azt terelgették”.

Baka István életének – költészetének és prózájának – kicsiny szeletét ismerhetjük meg ebből az albumból, amely – Móser Zoltán szavaival élve – a Tolnai-triptichon része (Illyés Gyuláról és Mészöly Miklósról hasonló kiadványt jelentetett meg a fotóművész). Ami a Baka-albumból kimaradt, az az 1998. júliusi Tiszatájban látható. Nemcsak a Székelyek című, egykor betiltott Baka-verset és a hozzá kapcsolódó fotókat közlik, hanem a Szekszárdi mise által ihletett képeket is. Ebben a műben Baka István lélekelemző képességét (is) csodálhatjuk. „Elsősorban „bent” játszódik [...], a sikertelenség elviselésének (ki ne ismerné?) és a vereség utáni feltápászkodásnak az elbeszélése.

Szavak és képek

Baka Istvánról - Baka Istvánhoz

Móser Zoltán
összeállítás

Vagyis nem Szekszárdról (arról is), és nem Lisztről (arról is) szól, hanem Baka Istvánról, Móser Zoltánról, s mindenkiről, aki kézbe veszi és elolvassa" – írja a kísérő szövegben Móser. A Baka-írások általában valamennyiünkről szólnak, még akkor is, ha önmagát vetíti versbe vagy foglalja mondatba.

Móser Zoltán a mise elbocsátó szavait idézve – „a mise véget ért, menjetek haza" – a következő – örökérvényű – gondolatokat teszi közzé a Tiszatájban: „De mégsem megyünk, csak vágyunk vissza egész életünkben a szülőföldre, ahonnan fiatalon elkerültünk ezért vagy azért. Aztán egyszer mégis megtérünk (és nem hazatérünk) immár holtan (mint Tamási Áron, mint Bartók vagy Baka István), hogy nyugodjunk békén azon a helyen, ahol megszülettünk, abban a földben, ahonnan vétettünk." Baka István búcsút vett barátaitól, megtért és hazatért „az angyalok városába", Szekszárdra. Testamentum című versében jelzett végakarata teljesült: „Ha meghalok, a nyirkos pétervári / Talajba engem ne temessetek! / Porhüvelyem enyhébb vidékre vágyik, –".

Gajdó Ágnes

(Szavak és képek. Baka Istvánról – Baka Istvánhoz. Móser Zoltán összeállítása. Illyés Gyula Megyei Könyvtár, Szekszárd, 1998)

(Szegedi Egyetem, 1998.11.04)